

Kosztolányi Dezső

Számadás

*Mercator
Stúdió*

Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője.

Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-607-627-6

Mercator Stúdió, 2009

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.

www.akonyv.hu

Tel/Fax: 06-26-301-549

Mobil: 06-30-305-9489

e-mail: peteryk@t-online.hu

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

SZÁMADÁS

(1935)

Tartalom

Számadás	6
Fényes koszorú	9
Életre-halálra	10
Európa	13
Szeptember elején	15
Költő a huszadik században	16
Beszélő boldogság	17
Szerelmesek	18
Énekek éneke	19
Litánia	21
Három szatíra	22
Harsány kiáltások tavaszi reggel	27
Ilona	28
Ha negyvenéves...	31
Szavak a társaságban	32
Vörös hervadás	33
Őszi reggeli	34
Azokról, akik eltűntek	35
Esti Kornél éneke	36
Negyven pillanatkép	39
Marcus Aurelius	48
Osvát Ernő a halottaságyon	50
Játék első szemüvegemmel	51
Éjjel az alvó mellett	52
Kivégzés	53
Ének a fiatalokról	54
Útirajzok	55
Halottak	60
Ébredés	61
Otthon	62
A mi házunk	63
Kétségbeesés	64
A vad kovács	65
Februári óda	66
Száz sor a testi szenvedésről	68
Fejtörő felnőtteknek	71

Szellemidézés a New York-kávéházban	73
Könyörgés az ittmaradókhoz	74
Már megtanultam	75
Halotti beszéd	76
Hajnali részegség	78
Ének a semmiről	82

Számadás

1

Most már elég, ne szépítgesd, te gyáva,
nem szégyen ez, vallj – úgyis vége van -
boldog akartál lenni és hiába,
hát légy, mi vagy: végképp boldogtalan,
inkább egészen és kínzó-csigába,
mint félig így, alkudva oktalan,
ne félj, számár, ki szenved, nincs magába,
vagytok ti itt a földgolyón sokan.
Térdelve, föltárt hassal, láncra kötve,
templomba, kórházakba, börtönökbe
lassan vonul a roppant karaván,
siess te is oda, igaz körödbe
s – égő kanóc – lobogj velük örökre
elégedetlenség szent olaján.

2

Nem vagy magad – jobb néked erre, hidd el,
sok furcsa ember néz bámulva rád,
nem üdvözöl téged, nem istenít fel,
nem göngyöli a lelkét sem alád,
csak rád tekint fásulva, tompa hittel,
rokon közönnyel, s néha kezét ad,
de ha ezekkel a testvéreiddel
élsz majd, elámulsz. Nagy ez a család.
Családtalanok óriási családja,
mely a többség törvényét túlkiáltja,
komor kisebbség, szívós és kemény,
elégedettek hangos lelki vádja,
íratlan, láthatatlan bírói tábla,
örök, hatalmas ellenvélemény.

3

Kellesz te még, vijjogni, mint a vércse,
nem kérdezni, szabad-e, nem szabad,
sosem kimélni a könnyet se, vért se,
a semmibe rikoltani szavad,
nem hallanak tán, ám ne menj azért se,
számodra itt még munka is akad,
mindig kell valaki, aki megértse
az utcalányt s a tébolyultakat.

Ülj egy sarokba, vagy állj félre, nézz szét,
szemedben éles fény legyen a részvét,
úgy közeledj a szenvedők felé,
s ne a törtet tekintsd és csonka részét,
de az egész nem-osztható egészét:
ki senkié sem, az mindenkié.

4

Ki adna másképp inni a betegnek,
ha nem mi, kik álmatlanul ülünk,
támadna hívő, vértanú, eretnek,
ki egy rögeszmén részegülve csüng,
látnák-e a vénlányt, kit félrevetnek,
ki sírna, ha nem hallaná fülünk,
s élénének-e ők is, kiket szeretnek,
mi lenne a világ minélkülünk?

Mi lenne máskép a világ s ki lenne
az állatok irgalmas társa benne,
ki lenne hűség és mi lenne ír,
s ki lenne az, ki száguld éjjelente
a lámpa fényénél a végtelenbe,
csodák között s Nirvána-ködben ír?

5

Borús e táj. Borzaszt a forradalmár,
kinek a falba koppan szelleme,
s fia holttestén az anya, ki barbár
jaját okádja – iszonyú zene –,
aztán mit írsz, ha sorsuk írva van már,
hol tiltakozhatsz és hogy ellene?

de hát hova mehetnél? mit akarnál?
mi érdekelne még, mi kellene?
Sok pénz talán? kenyér zsíros karéja?
egy mozicsillag rossz szalag-paréja?
vagy gépkocsi? kaland? mily nyomorék,
pezsgős ricsaj? cicázó, éji réja?
az ócska élet mily rongy kabaréja,
melytől a fő zúg és a gyomor ég?

6

No lásd, maradj, árvák között az árva,
maradj közöttük, állj meg végre itt,
nem kérve semmit és semmit se várva:
ezek a te igaz testvéreid,
idézd fel őket dolgozószobádba,
adj villamosabb életet nekik,
s ha majd megéled a sok néma lárva,
a te szavad ők még megérthetik.
Megértenek téged s őket megérted,
kiket sirattál, sírni fognak érted,
hisz végzetük egy nekik és nekünk,
kik eldobáltunk minden harci vértet,
nem veszhetünk el, minket kard se sérthet,
nincs semmi sem, amit elveszthetünk.

7

Igen, kiáltsd ezt: gyáva az, ki boldog,
kis gyáva sunnyogó, mindent bezár,
bezárja életét is, mint a boltot,
mert benne van a csillogó bazár,
és félti kincsét, a sok cifra foltot,
a lelke szűk, kucorgó és sivár,
rablót neszel, mihelyt gyerek sikoltott,
örökre reszket és örökre vár.
Hazája ház, barátja az erős,
hitvány rokonja az ki ismerős,
határa kertfal, tyúkól, pincegátor,
de a boldogtalan tanyája sátor,
zászlója felleg, ő, csak ő a bátor
s a jó, csak a boldogtalan a hős.

Fényes koszorú

Megsértették az én édesanyámat,
azt mondják róla, hogy már öregasszony,
ránκος a homloka, napja mulóban,
s ily korba bizony látása homályos.
Ó jaj, be megértik a bölcsek a végzet
otromba parancsát, ó jaj, beh tudósok.
De én, a tudatlan nem érhetem ezt meg.
Hát ismeritek ti, hogy szólni merészel
izgága szátok a hű szeretetről?
Láttátok-e arcát és kék szeme tündér-
fényét a sötétbe, ha rémeket úzve
hozzám suhogott a gyermekszoba mélyén,
s ágyamra hajolva körülötte csönd lett,
fény lett körülötte? Láttátok-e aztán,
hogy tűnt tova lassan, visszatekintve,
az éjt aranyozva, rám hagyva a békét?
Tudjátok-e, hogy nekem ő az egyetlen,
és nem fiatal nekem ő, nem is agg ő, -
csak édesanyám, akit angyali szó hív
Szépen-csevegőnek, Euláliának.
Nem hagylak el én, lásd, nem hagylak el, áldott
s mint egykor a gyermek, kis lovagod már
öklét mutogatta, ha bántani mertek,
úgy zördülök én most a vadkani-aljas
életre, mi megtép disznó-agyarával
a porba alázva téged, te magasztos.
Nem hagylak el sohasem te legelső
asszony a földön, a gyermeked itt van,
hogy védjen örökre és az időn túl
fölrakja fejedre fényes koszorúdat.

Életre-halálra

Mint aki búcsúzik, beszélni akarok.
Itt éltem én, vér véretekből, magyarok.
Mint akit égő szókra gyűjt föl a halál.
Szájam kigyulladt víziókat kiabál.
Együtt örökre, együtt, együtt veletek.
Kuckóba, sáncba, rongyba, harcos feletek.
Mi volt ez? A szívembe harsog az egész.
Láng és korom, megtébolyul, ki belenéz.
Sírtam miatta én is, én is, beh korán.
Én is zokogtam hosszú, véres lakomán.
Éreztem a semmit, a szégyenmaratást.
De láttam egykor kánaáni aratást.
Kerek eget, mely egy családot ölel át.
Parasztleányok hercegnői derekát.
Bő dáridót, mely könnyeinkbe belefűl.
Ifjú erőt, bűnt tékozolni pazarul.
Mégis mindent, ami tiétek, szeretek.
Vén bajszotok, puffadt, lilás-kék eretek.

Úr-kedvetek, amelynek párja
nem akad.
Öreg, nehézkes, régi-ízű
szavakat.
Ábrándomat, mely életemre
sebet üt.
Hajnal felé a múltba rívó
hegedűt.
A délibáb vizében úszó
gabonát.
Tükröztetett kastélyt, ezüstlő
habon át.
Halottjaim csontját a földben,
halavány,
matróna-arccal, mélyen alvó
nagyanyám.
Rokontalan, sívó magányom
egyedül.
A hosszú őszt, mely visszanézve
menekül.
Jaj, életem engem bilincsbe
veretett.
Élő bilincs, forró bilincs, te
szeretet.
Bilincsbe jár mindig a tiszta
szerelem.
Ember-jussom testvér-bilincsben
perelem.
Haraptam ezt és kincsre vágytam,
ami nincs.
Csókoltam is, mert álom, áldás
e bilincs.
Lelkem ha kérte, amit a sors
nem adott,
Arany János bűvös szavával
mulatott.
Itt és csak itt, nem, ezt nem és nem
feledem.
Holtomban is csak erre járok,
keleten.

Izzóbb a bú itt és szívig dőf
az öröm.
De szép, vidám, vad áldomás volt
köszönöm.

Európa

Európa, hozzád,
feléd, tefeléd száll szózatom a század
vak zűrzavarában,
s míg mások az éjbe kongatva temetnek,
harsány dithyrambmal én terád víg,
jó reggelt köszöntök.
Ó ősi világrész,
te régi, te rücskös, te szent, te magasztos,
lelkek nevelője, illatokat és ízt
szűrő, csodatévő, nagyhomloku, könyves,
vén Európa.
Ha mostoha is vagy, viaskodom érted
és verlek a számmal és csókkal igézlek
és szókkal igazlak, hogy végre szeress meg.
Ki téphet el innen,
ki téphet el engem a te kebeledről?
Nem voltam-e mindig hű, tiszta fiad tán?
Kölyökkorom óta nem ültem-e éjjel
lámpám sugaránál tanulva a leckéd,
vigyázva, csodálva száznyelvű beszéded,
hogyminden ígéje szívembe lopódzott?
Már értik azóta az én gügyögésem,
bármerre vetődjem, sokszáz rokonom van,
bármerre szakadjak, testvérem ezer van.
Nem láttam-e Kölnben a német anyókat
esőbe csoszogni, Párizsba a tündér
francia leányok könnyű szökelését,
Londonban a lordok hajának ezüstjét,
s nem ettem-e, ittam munkásnegyedekben,
családi szobákba lármás olaszokkal?
Nem fáj-e velőmig a szlávok, a sápadt
szlávok unalma, a bánat aranyszín
fáradt ragyogása?
Mind édes-enyéme a népek e földön,
kitágul a szívem, beleférnek együtt.

Fogadjatok engem
ti is szivetekbe,
s ti távoli népek
kürtösei, költők,
pereljetek értünk otthon a mivélünk
perlőkkel, anyánkért, s mi tiértetek majd
itthon perelünk, hogy élhessen anyátok.
Kiáltsatok együtt,
Európa bátor szellemei, költők,
hogy gyáva vadállat bújjon el a vackán
és vaksi vakondok fúr alagútát.
Daloljatok együtt,
fények, fejedelmek, szellem-fejedelmek,
hogy lélek a várunk, légvár a mi várunk,
ezt rakjuk az égig, kemény szeretetből
és légi szavakból.
Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.

Szeptember elején

A hosszú, néma, mozdulatlan ősz
aranyköpenybe fekszik nyári, dús
játékai közt, megvert Dárius,
és nem reméli már, hogy újra győz.
Köröskörül bíbor gyümölcse ég,
s nem várja, hogy a kedvét töltsse még,
a csönd, a szél, a fázó-zöldes ég,
fülébe súg, elég volt már, elég,
s ő bólogat, mert tudja-tudja rég,
hogy ez az élet, a kezdet s a vég.
Nekem se fáj, hogy mindent, ami szép,
el kell veszítenem. A bölcsesség
nehéz aranymezébe öltözöm,
s minden szavam mosolygás és közöny.

Költő a huszadik században

Az önimádat büszke heverőjén
fekszem nyugodtan, s a paplanomra sárgán
hull éji villany, nappali verőfény.
Füst és kávé között henyélek,
mivel a dolgom, végzetem csak annyi,
hogy élek.
Csak annyit érünk, amennyit magunkba,
mit nékem a hazugság glóriája,
a munka.
Mit a csaló próféták csácsogása,
nem alkuszom én semmiféle rúttal,
se a labdákért ordító tömeggel,
se számarányokkal, se Hollywood-dal.
Tőlem locsoghat megváltó igéket
s unalmas örültségeket az ép ész,
nem az enyém a század rongy bohóca,
se a felhőkbe zörgő, bamba gépész.
Nem kell hatalmasoknak úri konca,
s a millióktól olcsó-ócska kegy.
Azt hirdetem, barátim, sok a kettő,
de több az egy.
Recsegjen a múlt s a bárgyú jövő is,
nekem magasabb kincset kell megónom.
Uralkodom tűzhányó kráterén is,
még áll a trónom.
És önmagamat önmagammal
mérem.
Szavam ha hull, tömör aranyból
érem.
Mindegyiken képmásom, mint királyé,
s a peremén
a gőgös írás:
én.

Beszélő boldogság

Beszélni kell most énnekem. Szeretnek.
Szeretnek engem, boldogság, hogy élek.
Beszélni kell mindig, s nem embereknek,
hogy vége már, eltűntek a veszélyek.
Beszélni égnek, fáknak és ereknek,
neked, ki nagy vagy, mint az úr, te lélek,
s nincsen füled sem, látod, én eretnek,
csupán neked, a semminek beszélek.
S ki hajdanán lettél a fájdalomtól,
mely a vadember mellkasába tombol
és a halál vas-ajtain dörömböl,
most megszületsz belőlem és dalomból,
minthogy kitörve rég bezárt körömből,
ujjongva megteremtelek örömből.

Szerelmesek

A fejüket a tenyerükbe véve
úgy nézik egymást,
mint akik nem látták már ezer éve,
dajkálva lassan, elringatva gyöngéd,
szép mozdulattal
testük csodásan-égő drágagyöngyét,
majd szájukat a csókhoz igazítják,
keresve átkozott-zárt életüknek
a nyitját,
de tétováznak még, várnak sokáig,
eltávolodnak, úgy tekintenek föl
a messze mámor ködbe fúlt fokáig
boldogtalan szemük széjjelmeresztett,
nagy csillagával, hogy magukra öltsek
a könnyű vágyat, mint nehéz keresztet,
és szájuk és szemük és benn a lelkük
reszket.

Énekek éneke

Nem hagysz nekem eleget inni
mannás szájadból sohasem,
hogy megtaníts örökre lenni,
lángként lobogni, éhesen.
Nem hagysz nekem sohasem inni
áldott melledből eleget,
hogy tudjak a szomjamban hinni,
s úgy nézni téged, mint eget.
Az asztalodhoz hívsz naponta,
és mintha rútul játszanál,
a dús teríték csupa pompa,
de üres a pohár, a tál.
Én, férfi, ennék, egyre innék,
s te a mulót megfékezed,
ígérve mindég, tiltva mindég
mint papnő emeled kezed.
Mint szajha kínálsz csók ízével,
és körmeidnek éle metsz,
itatsz a könnyeim vizével,
kongó reményekkel etetsz.
A te kegyed áldása megvert,
a te oldásod megkötött,
s lihegve tartasz engem embert,
az isten és állat között.
Így váltod a múltat jelenné,
hogy itt se légy és megmaradj,
a végeset is végtelenné,
és bárhová nézek, te vagy.
Te vagy, mi van, te vagy az emlék,
te vagy, ki küld és hívogat
futnék tetőled s visszamennék,
dajkáld el az én kínomat.
Lásd, én tudom, mi e bujócška,
tudom mi itt e lakoma,
ó folyton-új és folyton-ócska
természet ősi cinkosa.

De mondd, miért e gyatra-elvű
földön nevelni ily hitet,
miért e fájdalmas remekmű,
bennem mi végre épited?
Titokzatos, örök művésznő,
ki ezt a sorsot róttá rám,
boldogtalan játéokra készítő,
csodára nevelő anyám.

Litánia

Az én koromban:
zörgött az egekben a gépek acélja.
Az én koromban:
nem tudta az emberiség, mi a célja.
Az én koromban:
beszéltek a falban a drótok, a lelkek.
Az én koromban:
vad, bábeli nyelvzavarok feleseltek.
Az én koromban:
öngyilkosok ezrei földre borultak.
Az én koromban:
méreggel aludtak el a nyomorultak.
Az én koromban:
kínpadra feküdtek az árva, beteg nők.
Az én koromban:
lélekbe kutattak a lélekelemzők.
Az én koromban:
mint koldusok álltak a sarkon az épek.
Az én koromban:
recsegtek a trónok, a bankok, a népek.
Az én koromban:
mily dalt remegett a velőkig üvöltő.
Az én koromban:
prózára szerelte a verset a költő.
Az én koromban:
mindannyian ó de magunkra maradtunk.
Az én koromban:
sírtunk, amikor kenyérünkbe haraptunk.
Az én koromban:
nem volt, ki szegény sziveket melegítsen.
Az én koromban:
álmatlanul ült arany-ágyon az Isten.

Három szatíra

Közéleti kitűnőség

Évente elmegy tíz-húsz temetésre
s harminc bankettre. Részvétlevelet,
üdvözlősürgönyt diktál gyorsírásba
kisasszonyának vagy a diktafonba.
A gazdasági válság "öt se hagyja
közönyösen". Sopánkodik miatta.
Közben meghízik és fölös kilóit
Marienbadban adja le nyaranként,
oly összegért, melyből megélne könnyen
néhány család egy évig. Reggel angol
tanárjával boxol, hogy friss maradjon.
Ha dolgozik, több ízben is alá-
firkantja a nevét – személyesen – s ilyenkor
nagyon soká fáradtan néz az ablak
fényébe, és ködös lesz a szeme.
Viselni kell ezt a tengernyi munkát,
helyén maradni a köz érdekében,
hiába intik, hogy talán megárt,
mert e nehéz időkben néki sem
szabad pihenni, s jelszava: a "munka".
A vérnyomása nagy. Nyugalmat és
mérsékletet rendeltek el a híres,
német professzorok, s ezért azóta
nikotinmentes cigarettákat szív
hosszú szipkából, hetvenet naponta.
Olvasgat is. Főképp miniszterek
és bárgyú hadvezérek vallomását,
sosem regényt, vagy verseket, csak azt,
ami "komoly" és magvas. Éjszaka
fejhallgatóval megvasalja szörnyű,
dagadt fejét, s úgy alszik el az ágyban,
hogy a fülébe zeng egy bécsi jazz-band.
Beszél magyarul, németül s kicsit
angolul is, de minden nyelveken
csak rothadt frázist. Ez az anyanyelve.

Hétszázezerszer mondta: "van szerencsém",
mikor nem is volt szerencséje. Halvány
emlékezetje bágyadt. Izgatott
napokon azt se tudja, hogy ki volt
az apja-anyja, és keresztnévükre
csak néha emlékszik. Helyükbe más van,
pár telefonszám, akta, rossz vezércikk.
Lelketlen arca földszínű. Megérett
a földre már. Nem értem, mire vártok?
A földbe véle. Temessétek el.

Úriasszony

Negyven kiló s nagyon boldogtalan.
Szemöldökét finom acél-csipesszel
a társaságban irtja, hátravetve
sovány fejét, s a rúzsával piros
pilléket ír az ajkai fölé,
míg kezitükrében figyel magára.
Pár év előtt az emlőit akarta
eltávolítani egy divatos
sebésszel, ámde erről lebeszélték.
Csak vakbelét vetette ki, előre,
ezenkívül néhány haszontalan
fölösleges szervét, hogy ezzel is
könnyebb legyen. Ma már tehát egészen
üres, akár egy kipakolt bőrönd,
vagy egy Dekobra-könyv. Úszik, repül
és ritmikus tornára jár. Römiz
és bridzsezik. Csupán a jobb körökben.
Leánykorában zongorázgatott is,
de abbahagyta. Mindent abbahagy.
Sétálni viszi a tragédiáját
s szánják nagyon. Ő a bús úriasszony.
Ha – néha – föl van öltöztetve, fázik.
Ebéd után éhes. "Nem értik őt".
A férje sem "ez a derék fiú" -
így hívja – aki kenyeret keres rá,
de ő kenyeret nem eszik soha,
csak aszpikot, grapefruit-ot, káviárt,
s így tőle független. Beteg szegény.

Nagyon beteg. Hús toalettje van,
harminc szerelme s több "komplexuma".
Mindig halálosan fáradt. A hangja
személytelen és gépi, mint a hangos
filmek beszéde, mely közelbe-távol
egyforma és így senkihez se szól.
Ó Éva, Éva, régi, édes Éva,
hányszor eszembe jutsz, ha látom őt,
hosszú sörényed, langyos-lusta combod,
mannás meleg melled, tejízű csókod,
amint heversz, mindnyájunk édesanyja,
a paradicsomban, virágok és
kígyók között, hajad szép sátorában.
Ő körmeit mutatja énnekem,
bíborra festett, görbe körmeit,
mint amazon, és azt ígéreti,
hogyan összetép. De ez nem érdekel.
A szobalánya inkább. Hogyha olykor
teára hív, künn az előszobában
megcsókolom a szobalánya száját,
és elmenőben is mindenkoron
a szobalálynak csókolok kezét.

Forradalmár

Itt jár közöttünk. Áldott, szende lélek.
Nagyon szelíd. Krisztus-szakállá rojtos
gubancba lóg. Véres, meleg szívét
künn a kabátján hordja, láthatólag,
mint futtatáson lóverseny-jegyet.
Fáj néki ez a "szörnyű Ázsia",
e "drága ország", melyet tönkretesznek
s nem engedik, hogy ő tehesse tönkre.
Ifjúkorában elvett egy csunya,
kicsiny leányt s egy szép nagy bankbetétet.
Azóta ez kitartja s ő egészen
"eszméinek élhet". De mégse boldog.
A természetét kissé rövidre szabták,
orrát pizsére, szűkre homlokát.
Egyenlőséget kíván mindenütt,
egy nagy fölosztást, abban a reményben,

hogy néki is jut ekkor egy derék,
délceg gerinc, egy főúri sasorr,
s az agy-tőkésektől egy kis velőcske.
A célja nem kisebb és nem nagyobb, mint:
az Emberiséget megváltani.
Csak ezt imádja. Mit neki család,
mit gyermek és mit árva asszonya,
olyan goromba véle, mint a pokróc
s az anyja is padlásszobába kuksol,
míg ő utazgat és habot zabál.
Az Emberiség szent barátja ő.
Ha hallja, hogy egy konferencián
az Emberiség tyúkszemére hágtak,
vagy egy kicsit náthás, szívére gyászt köt
s nem bír aludni, olyan izgatott.
Úgy látszik, ők ketten megértik egymást.
Az Emberiség végtelen szerény,
nem nyit be hozzá, nem kér tőle pénzt,
cipőt, meleg ruhát, mint Péter és Pál,
s így véle ő békésen éldegél.
Örök szerelme nem is fogy soha.
A koldusoknak, kik feléje nyújtják
sovány kezük, sosem ad alamizsnát,
de mindegyikkel szívesen kezét fog,
mint ember az emberrel. Ez az elve.
És közbe készül a leszámolásra.
Mikor vasárnap lengenek a burzsuj
erdők s virulnak a burzsuj virágok
és hektikás, kis dijnokok söröznek
és nénikék, nyugdíjas özvegyek,
akik egész héten padlót suroltak,
kávójukat kevergetik s fiucskák
és kisleányok ünnepi ruhában
sóskifliket rágcsálnak és az úton
léggömböket eregetnek kacagva,
ő zordonan szemléli dőzsölésük
és a barátját meglökve így szól:
"Itt vér fog folyni nemsokára, vér".
Mert amikép ábrándozol te arról,
hogyan egykor a saját szőlődben ülsz,
vagy olvasol egy csöndes este, ő úgy

játszik magában vérrel, lámpavassal,
parasztkaszákkal, rémekkel, halálos
társasjátékot és feketelistát
vezet, amelybe mindenkit beír,
hullát szagol és csöndesen akasztat.
Nem gyűlöletből, ám, "történeti
szükségességből." Közveszélyes örült.
Nem önveszélyes. Hisz magának ő
sohasem árt. Ez minden érdeme.
Máskép vele a fene se törődik
és ez dühíti egyre jobban. Egyszer
volt boldog. A korzón utánament
szelíden egy angyali detektív,
mint ápoló a mániás után,
hogy egy kicsit vigyázzon életére,
hogy meg ne üsse oktalan fejét.
Ekkor kitört, tombolva hátrafordult,
botrányt csapott és Isten, emberek
előtt a művelt és szabad világhoz,
a csillagokhoz föllebezve vérben
forgó szemekkel és tág orrlikakkal
ekkép kiáltott: "Ez reakció!"

Harsány kiáltások tavaszi reggel

Élni először itt e világon
s élni utolszor.
Látni a földet, látni csak egyszer
és soha többé.
Állni a fényben, inni meg enni,
csókba fürödni.
Nézni a kék nefelejcsét a szélben,
barna göröngyön.
Érezni a gondolatok ragyogását
barna fejemben.
Menni a hegyre az éter elébe,
völgybe leszállni.
Lélekzeni, fölkiabálni rajongva
az égre, napra.
Aztán egyszerre vad zuhanással
összeomolni.

Ilona

Lenge lány,
aki sző,
holdvilág
mosolya:
ezt mondja
a neved,
Ilona,
Ilona.

Lelkembe
hallgatag
dalolom,
lallala,
dajkálom
a neved
lallázva,
Ilona.

Minthogyha
a fülem
szellőket
hallana,
sellőket,
lelkeket
lengeni,
Ilona.

Müezzin
zűmmög így:
"La illah
il' Allah",
mint ahogy
zengem én,
Ilona,
Ilona.

Arra, hol
feltűn és
eltűn a
fény hona,
fény felé,

éj felé,
Ilona,
Ilona.
Balgatag
álmaim
elzilált
lim-loma,
távoli,
szellemi
lant-zene,
Ilona.
Ó az *i*
kelleme,
ó az *l*
dallama,
mint ódon
ballada,
úgy sóhajt,
Ilona.
Csupa *l*,
csupa *i*,
csupa *o*,
csupa *a*,
csupa tej,
csupa kéj,
csupa jaj,
Ilona.
És nekem
szín is ez,
halovány
kék-lila,
halovány
anilin
ibolya,
Ilona.
Vigasság,
fájdalom,
nem múlik
el soha,
s balzsam is
mennyei

lanolin,
Ilona.
Elmúló
életem
hajnala,
alkonya,
halkuló,
nem múló
hallali,
Ilona.
Lankatag
angyalok
aléló
sikolya.
Ilona,
Ilona,
Ilona,
Ilona.

Ha negyvenéves...

Ha negyvenéves elmúltál, egy éjjel,
egyszer fölébredszt és aztán sokáig
nem bírsz aludni. Nézed a szobádat
ott a sötétben. Lassan eltűnődöl
ezen-azon. Fekszel, nyitott szemekkel,
mint majd a sírban. Ez a forduló az,
mikor az életed új útra tér.
Csodálkozol, hogy föld és csillagok közt
éltél. Eszedbe jut egy semmiség is.
Babrálsz vele. Megúnod és elejted.
Olykor egy-egy zajt hallasz künn az utcán.
Minden zajról tudod, hogy mit jelent.
Még bús se vagy. Csak józan és figyelmes.
Majdnem nyugodt. Egyszerre fölsóhajtasz.
A fal felé fordulsz. Megint elalszol.

Szavak a társaságban

Az emberek beszélnek:

hogy nyáron a hegyekben epret ettek
és este a sötét szobákba félnek
és egy színészen mekkorát nevettek
tíz éve, s anyjuk, ki a sírba régen,
egyszer milyen sápadt volt és mily éhes
és hogy röpült a sárkányuk az égen
és a kertjükbe volt egy régi méhes.
Mint örültek tébolydák udvarába,
látják az illót, ami semmivé lett,
s nincs már, fejükbe csöngetyűz a kába
emlékezet és a tünékeny élet.
Csak én vigyázok réveteg szemekkel,
amíg e tarka zsidvasárt csodálom,
s a homlokom dörzsölve rezzenek fel.
mi ez az álom?

Vörös hervadás

Erdő,
dércsípte lombod ájultan vonaglik.
Meghalsz,
reád lehelt a vörös hervadás.
De mért e vidám pompa? Mért
öltözködöl halál előtt a fényes
bíbornokoknak, részeg szeretőknek,
ifjú dühnek, kigyulladt lázadásnak
harsány színébe?
Oly ünnep-e zsibbadni, elfeledni
lármas kirándulókat és rigókat,
vizek zaját,
az élet édes-olcsó csengetyűit?
Olyan jó nem élni?
Örölsz?

Őszi reggeli

Ezt hozta az ősz. Hús gyümölcsöket
üvegtálon. Nehéz, sötét-smaragd
szőlőt, hatalmas, jáspisfényű körtét,
megannyi dús, tündöklő ékszerét.
Vízcsöpp iramlik egy kövér bogyóról,
és elgurul, akár a briliáns.
A pompa ez, részvételen, derült,
magába-forduló tökéletesség.
Jobb volna élni. Ámde túl a fák már
aranykezűkkel intenek nekem.

Azokról, akik eltűntek

A haldoklókkal csókolóztam,
az elmenőkkel cimboráltam,
izzadt hajuk simítva hosszan
ágyukhoz álltam.

Marasztaló ígéket
súgtam fülükbe, mint az élet,
de hívta őket a nagy út,
és én kötöttem nekik a halálban
batyut.

A távozók
elvitték a lelkem darabjait,
csak én maradtam itt,
és most a hit
porukkal egy lett, mint avitt
ruhájuk, és széthulltak ama szók
és szájukon is megrohadt, amit
adtam nekik, a csók.

Nincs semmim. Ámde mindez oly csodás.
Gazdag vagyok, mint a vén uzsorás,
ki rongyba jár és vigyorog, ha szánják,
mert mindenét, mi volt, a kincs, arany,
elásta, és most a határtalan,
mély földbe van,
s ő tudja ezt a biztos, ősi bányát.

Barátaim,
halványodik énnékem itt a szín,
hogy szóljak erről-arról, nincsen ok,
gyakran mosolygok, többször hallgatok.
De érzem egyre, vár rám sok erős,
jó ismerős,
hűségese vetik az ágyam ők lenn.
Ezért oly csöndes bennem már a lélek
s éjjel, ha járok künn a temetőben,
nem félek.

Esti Kornél éneke

Indulj dalom,
bátor dalom,
sápadva nézze röptöd,
aki nyomodba köpköd:
a fájdalom.

Az életen, a szinten,
a fénybe kell kerengni,
légy mint a minden,
te semmi.

Ne mondd te ezt se, azt se,
hamist se és igazt se,
ne mondd, mi fáj tenéked,
ne kérj vigaszt se.

Légy mint a fű-fa, élő,
csoda és megcsodáló,
titkát ki-nem-beszélő,
röpülő, meg-nem-álló.

Légy az, ami a bölcs kéz
fölhámja, a gyümölcshéj
remek ruhája, zöld szín
fán, tengeren a fölszín:
mélységek látszata.

No fuss a kerge széllel,
cikázva, szerteszéjjel,
ki és be, nappal-éjjel,
s mindent, mi villan és van,
érj el.

Tárgyalj bolond szeszéllyel,
komázz halál-veszéllyel,
s kacagd ki azt a buzgót,
kinek a mély kell.

Mit hoz neked a bűvár,
ha fölbukik a habból?
Kezében szomorú sár,
ezt hozza néked abból.

Semmit se lát, ha táncol
fényes vizek varázsa,
lenn nyög, botol a lánctól,
kesztyűje, mint a mázsa,
fontoskodó-komoly fagy
dagadt üvegszemébe.
Minden bűvárnak oly nagy
a képe.

Jaj, mily sekély a mélység
és mily mély a sekélység
és mily tömör a hígság
és mily komor a vígság.
Tudjuk mi rég, mily könnyű
mit mondanak nehéznek,
és mily nehéz a könnyű,
mit a medvék lenéznek.
Ó szent bohóc-üresség,
szíven a hetyke festék,
hogy a sebet ne vessék,
mikor vérző-heges még
ó hős, kit a halál-arc
rémétől elföd egy víg
álarc,
ó jó zene a hörgő
kínokra egy kalandor
csörgő,
mely zsongít, úgy csitít el,
tréfázva mímel,
s a jajra csap a legszebb
rímmel.

A céda életet ferd,
azt, ami vagy te, tettesd,
királyi ösztönöddel
ismersz-e még felettet?
Az únt anyag meredt-rest
súlyát nevetve lökd el,
s a béna, megvetett test
bukásait a szellem
tornáival feledtesd.
Hát légy üres te s könnyű,
könnyű, örökre-játszó,

látó, de messze-látszó,
tarkán lobogva száz szó
selymével, mint a zászló,
vagy szappanbuborék fenn,
szelek között, az égben,
s élj addig, míg a lélek,
szépség, vagy a szeszélyek,
mert – isten engem – én is,
én is csak addig élek.
Menj mély fölé derengni,
burkolva, játszi színben,
légy mint a semmi,
te minden.

Negyven pillanatkép

1. Vers

Sár és virág, kavargó semmiség,
de hirtelen, mint villám, hogyha lobban -
két sor között – kinyíl nekünk az Ég.

2. Költők

Mint árva rokkant, aki cigarettát
koldul a hídon, úgy esdünk hitet mi.
Európa költői, kik ma élünk,
s szeretnénk szebb sziget felé vitetni.

3. Mézes kenyér

Külvárosi kapuban kisgyerek
száraz kenyeret majszol, ám – igézet -
az édes, ikrás napfény ráperreg,
s ő nyalni kezdi ezt az égi mézet.

4. Nyár

Mondd, láttad-e a pusztát nyári délben,
mikor kövéren sárgállik nyugalma,
és sárga minden, mily hideg-fehéren
villant ezüst-szikrát a sárga szalma?

5. Utcanők rekkenő délben

Az utcanők fényes ruhában
akárcsak az olcsó selyemcukorkák,
s fülembé súgnak, a szélnél puhábban.

6. Ember 1930-ban

Fejében az anyagi gond
csörögve ébred, és megöblösödve,
halálosan zúg, mint a gong.

7. Asszony-arckép

Csodálatosan érett, mint a kajszín-
barack, s mosolya úgy csorog le dúsan,
mint cukrozott gyümölcsre sűrű tejszín.

8. Magyarosan

Ó dáridós hajnalban borban úszó,
ősz bajszok és könnyes-vad rikkanások,
lassú halált kísérő hegedűszó.

9. Váratlan vendég

Beszélgetünk szobánkban még a csacska
nyár hancúzásáról, s te, csöndes ősz,
oly észrevétlen-lopva, mint a macska,
bejössz.

10. Toll

Végtelen napjaim
menete.
Bámulom, elborult
remete.
Várni még, élni még
lehet-e?
Fönn az ég, lenn a föld
fekete.
Szánts tollam, villogó
eke te.

11. Lengyel táncosnő

Ó nő, te drága lengyel,
olyan vagy, mint az angyal.
Szépséged égi rendjel.
E csókkal, puha-langgyal,

kérlek, hogy ne feledj el,
és érd be a kalanddal,
e bús-egyetleneggyel,
és légy nekem a bandzsál
önkívület, mely kengyel
nélkül az égbe nyargal.

12. Rádió

Beh titkos is volt a másik szobából
egykor a kedves "messze" hangja.
Most nincs titok és messzeség, lejárt már
a régi ábránd úri rangja.
Mily józanul kong pesti rádiómba
a *Westminster Abbey* harangja.

13. Hasonlat

Mint régi, szent apáca, úgy vágyja már a mennyet,
hogy csak bélpoklost ápol, s mert a sebet utálja,
magát megbüntető felszürcsöli a gennyet:
úgy én dühös rajongó, aki e korba senyved,
s homályban, állatok közt a tiszta fényt csudálja,
dacból sarat zabálok és kortyolom a szennyet.

14. Harmadosztály

Egy asszony is van itt, rekedt.
Ölél egy halvány gyermeket.
Az élet, élet verte meg.
Azért remeg.
Sóhajtva néz a földre le.
Szeme sós könnyel van tele.
Batyuja sincs. Nincs más vele
csak élete.

15. Októberi táj

Piros levéltől vérző venyigék.
A sárga csöndben lázas vallomások.
Szavak. Kiáltó, lángoló igék.

16. Házi bál

Kis, furcsa lányok, édesek,
hová repült a régi kedvem?
Minden, mi szép volt, szétesett.
Jaj, jöjjetek és súgjatok még
nekem valami kéteset.

17. Vidék

Mióta vágyakoztam már reátok,
s most végre-végre visszatértem ím.
Cigányzene, holdfény, bor, régi átok,
ábrándozó lányok, nyájas családok,
ti mérgeim.

18. Apám

Két pár cipője volt és két ruhája.
Zord volt. Nem is mertünk fölnézni rája.
De néha este ellágyult, megolvadt,
nyitotta nekünk az ablak kilincset,
és megmutatta mesebeli kincsét,
az őszi égbolton a tiszta holdat.

19. Késő ősz a ludasi pusztán

A pitvaron a tengeri
nevet a nap piros tüzére,
de sárga árnyát elveri
a paprikák piros füzére.
Száll-száll a lelkem kergetőzve
a mustszagú, világos őszbe,
mint szélbe csörgő papiros,
fölötte a halál és élet
a sárga és piros.

20. Gyerekkor

Jaj, a gyerekkor mily tündéri kor volt:
egy ködbe olvadt álom és való,
ha hullt a hó az égből, porcukor volt,
s a porcukor az abroszon a hó.

21. Kiáltás

Mi ez a vágy, mely vérem megrohanja?
Nő, légy velem most, alkoss, szülj meg újra,
boldogságom rejtélyes édesanyja.

22. Új népiesség

Paraszti múzsa,
ki hajdanán oly üde voltál,
akár a rúzs,
fested magad, s kopik az arcod
gyógytári rúzs-a.

23. Utókor

Utókor?
Megyünk az úton s elfödi nyomunk a
futó por.

24. Jégzajlás a Dunán

Jaj, hogy csörömpöl, zajlik a dagadt ár,
ropog a jég és elreped fönn és lenn,
minthogyha csillárt, tükröt törne barbár
dühébe sokszáz örült forradalmár
egy óriás üvegkereskedésben.

25. Délutáni szundítás

Egy könyvvel elaludtam, elfeledtem
kíteni a kezemből, nyomta mellem,
fölébredtem reá és elvetettem.
Ó, nemsokára csöndesen, meredten
nyugszom a földbe és föld lesz felettem.
Azt el fogom majd bírni? Lehetetlen.

26. Rím a földi igazságszolgáltatásra

Itt az ítélet pusztán alaki,
mindíg kell a börtönbe valaki.

27. Érzelmes leány-arckép

Zöld lepelben állsz, mint karcsú, könnyű,
lengé fűz.

Nézlek és átélem életed most,
gyenge szűz.
Szived a melled kis templomában
csengetyűz.

28. Kancsal rímek

Egy pillanatra láttam csak zafir-
szemed s csodásan ellebegtél,
mint a zefir.
Azóta lelkem őrzi képed,
olyan szilárdul, mint a gránit,
s enyém a bánat.

29. Naptalan decemberi délután

Bosszús
dühvel harapja ablakom az orkán,
s brummog sötéten, mint egy síri és mély
basszus.
Félhat.
Köd és magány, halálos elhagyottság.
Ki egyedül van egy hotelszobában,
félhet.

30. Fényes arc a sötétben

Kerestelek,
majd jöttek a deres telek
és este lett,
csak bódoorogtam, mint a vak,
nem is találtalak. -
Szétváltunk, mint peres felek,
de most, tündökletes alak,
magányomban börtönfalak
éjére festelek.

31. Emlékezet

(Lélektani meghatározás)
Emlékezet,
most azt hiszed, volt, most meg azt hiszed, hogy
nem létezett.

(Ez talán inkább bölcséleti)

Emlékezet,
tebened él és van, de hogyha meghalsz,
elvész veled.

(Regényes és ábrándos)

Emlékezet,
ledőlt tanyák, romok és régi sírok
mellé vezet.

(Alázatos, szomorú fohászkodás)

Emlékezet,
rokkant barát, nyújtsd a világtalannak
szent félkezed.

32. Rajz halott apám fejről

Megjöttem éjjel a vonattal.
Tél volt, setét.
Anyám otthon úgy jött elém, mint
a múltba rég.
Reám borult. Én nem akartam
megnézni még.
De ő mutatta, hogy amott túl
két gyertya ég,
s ekkor a régi üvegajtón
már láttam végtelenül-ismert
halott fejét.

33. Kiáltás

Hol vagy, apám,
hol vagy, te nagy.
Nem vagy sehol,
de vagy, de vagy.
Valami rejt,
valami zár.
Mi ez a csönd?
Mi ez a vár?

34. Ötven felé

Ötven felé kivetjük önmagunkból
mindazt, ami cifra s szedett-vedett lom,

s olyan komor, fönséges lesz a lelkünk,
olyan hideg és kongó, mint a templom.

35. Február

Halvány ezüsfüst futja be a fákat.
A téli reggel éles, zúzmarás.
Olykor, mikor lehúzzuk téli kesztyűnk,
belénkharap a fagy, s mi sírni kezdünk,
mert fáj a seb, mint a farkasmarás.

36. Csöndélet a kórházban

Egy hang kiált belőlem: élni, élni,
s egy másik is: a semmibe alélni,
már látom a partját csillámlani.
Elülnek a gyötrelmek és a láznak
rémképei, s fejembe fölcikáznak
a morfium arany villámai.

37. Daltalan fa

Rég elröpült már kisfiam kacajja,
állok magam.
A múltba nézek és előre, várom,
mi hátra van.
Örömtelenség, hó és csönd köröttem,
határtalan.
Olyan vagyok, mint téli fa az erdőn,
madártalan.

38. Sóhaj

Borul a hívó, friss gyerekszem,
tündért se látok, nem verekszem.
Jobb volna elköszönni: jó éjt,
s eldobni ezt a nagy világot,
mint egy dióhéjt.

39. Magányom

Mint telefon az elhagyott lakásban,
mely éjidőn reménytelen csörömpöl,

úgy jajveszékel itt hiába lelke,
oly messze az élettől és örömtől.

40. Anyám

Ki a halált legyőzted hajdanán,
te életet adó, legtitkosabb nő,
a Semmi partján majd erős neveddel
köszöntöm a kemény halált, anyám.

Marcus Aurelius

Sárgán hever itt a középkori Róma,
de lángol az alkony,
mint véres oroslán,
s te fönn lovagolsz még
a Capitolium ősi tetőjén,
Marcus Aurelius.
Bronzfejű cézár,
aranyszakállú,
vak ragyogásu szoborszemeiddel
örködve vigyázol,
s én állok előtted.
Császári felség,
emberi nagyság,
roppant pogányság
örök igazza,
bamba tömegeből visszahúzódó,
trón magasában egyedül élő,
koldus imperátor.
Nem kancsal apostol,
nem zagyva keletnek elmebetegje,
fönséges írotárs,
együtt a szív és fő,
fájdalom és bölcs messzetekintés,
elhagyatott e sanyarú földön,
az, aki él és az, aki fél és
látja a törvényt, reszketve, de higgadt
lépttel megy a sírhoz, az értelem égő
lámpája kezében,
megvetve, mi barbár
mindazt, mi hazugság.
Semmi, ami barbár
nem kell soha nékem, semmi, ami bárgyú.
Nem kellenek ők se, kik titkon az éggel
rádión beszélnek, a jósok, a boncok,
a ferde vajákos, ki cifra regéknek
gőzébe botorkál, csürhe-silányok,

kik csalva, csalatva egy jelre lehullnak,
s úgy fintorog arcuk,
mint a bolondé.
Csak a bátor, büszke, az kell nekem, ő kell,
őt szeretem, ki érzi a földet,
tapintja merészen a görcsös, a szörnyű
Medúza-valóság kő-iszonyatját,
s szól: "ez van", "ez nincsen",
"ez itt az igazság", "ez itt a hamisság",
s végül odadobja férgeknek a testét.
Hős kell nekem, ő, ki
déli verőben nézi a rémet,
hull könnye a fényben
és koszorúja
izzó szomorúság.
Messze vagyok már, messze röptem,
messze az olcsó, híg dudaszótól,
dél és nyugat között csapong az én lelkem,
mindig szabadabban.
Álarcomat itten elvetem, aztán
újra felöltöm,
s járok mosolyogva,
tanulva a tűrést,
a hosszú alázat gőgös erényét,
szenvedve a mocskot, rejtve riadtan
rongyokra szakított, császári palástom.
Hadd emelem föl,
hadd emelem hát tiszta, hitetlen,
kétkedve cikázó, emberi pára-
lelkem tefeléd most,
ki jöttem a pannón
halmok alól, s élek a barna Dunának,
a szőke Tiszának partjai közt. Jaj,
hadd emelem föl mégegyszer a szívem
testvéri szivedhez,
Marcus Aurelius.
Róma

Osvát Ernő a halottaságyon

Csak sárga volt, ezüst volt és piros volt:
e három együtt: sárga és ezüst
s piros, amikor a kórházi ágyon
mezítelen, sovány testét övig
a szolga föltakarta lassan. Arca
nagy sárgasága. Szép ezüstfeje,
gazdag díszében, régi kincseinknek
ezüsbányája. És a szív piros.
Még csöppeket sírt a tapasz alatt is.
Egy falikarra nézett a szeme,
üvegesen, mint Rippl-Rónai
képén, a furcsa fölfelé-tekintés
igaz pózában. Ezt figyeltem én,
kiváncsian, nyakam előrenyújtva,
mint a tanítvány, ahogy ő szerette:
szemrebbenés nélkül és komolyan,
hogy majd lerajzoljam magamnak egyszer,
s másoknak is hitet tegyek felőle.
De oly sokáig néztem azt a villanyt,
oly mozdulatlan, hogy mozogni kezdtem,
belefáradtam s csöndesen kimentem
az őszi éjbe. Ott az ég alatt
vad vágy fogott el, hogy megint legyen,
és úgy akartam ezt, de úgy akartam,
amint akarta anyja hajdanában,
ki kínban-vérben a világra szülte.
És mint az anyjának fáj egykoron,
hogy szétnyíló öléből földre jött,
úgy fáj, hogy a lelkemből kiszakadva
eltávozott és nincs és sohasem lesz.

Játék első szemüvegemmel

Messze

lát már szemem, áldott ködökbe veszve.

Tükrén

csak tengerekről, ormokról vetül fény.

Távol

nap tündököl neki és hold világol.

Hegység

hús tisztasága, csillagos, nagy egység.

Nem mer

közelbe nézni, rút a föld, az ember.

Fájóbb

ami valóság, mint e vaksi hályog.

Ottan

fut a világ. Vagy tőle én futottam?

Lencsém,

mondd, megleled-e messze-szállt szerencsém?

Tiszta

gyermekkorom reggeljét hozd te vissza.

Kristály

gyémánt-havat, melytől gyöngyös a friss táj.

Békét,

anyám szemének túlvilági kékét.

Rendet,

apám kezét, ki engem el nem enged.

Ámbra

zsaránokot, mely rádereng szobámra.

Lássam

a régi képet rajtad égi másban.

Ablak,

mutasd nekem, hol az a boldogabb lak?

Éjjel az alvó mellett

Éjjel, ha alszol, s hallom, hogy lehelsz,
megrémülök: ez az, mit szeretek?
Ezt a ziháló, gyarló gépkazánt,
ezt a szegény, kis árva keletet?
És hallgatom, hogy lopja életét
a semmiből a gyöngé fújtató,
amellyel együtt reszket életem
isten kezébe, s földre sújtható.
Te, mindenem, rejtélyes szerkezet,
esetleges váz, élő gőztülők,
ki hogyha gyorsulsz, lassulsz vagy megállsz,
Dunába ugrom és megőrülök.
Jaj, én bolond, hogy erre építetek,
nagyobb bolond énnálam nincsen itt,
bölcsebb a züllött kártyás, a hajós,
ki a viharra bízza kincseit.
Letérdelek, fölugrom, jajgatok,
szemembe félelem és éji láz,
s mint nyafka agg, gyáván sopánkodom:
"Vigyázz, vigyázz."

Kivégzés

"Fog fájni?" – ezt kérdezte a pribéktől, olyan szakértőn, mint mi a fogorvost húzás előtt. De erre nem feleltek. Jobb karját a bal combjához kötözték, úgy hogy belégörnyedt, s máris vezették. Viharosan emelték a bitóra, föl-föl a magasba. Várta már a hóhér, hátul a létrán, óriás-fehér zsebkendőjét kibontva, hogy halálos verejtékcsöppjeit vele itassa. Nyakát betette a hurokba, s hagyta, hogy ennen-teste súlya ölje meg, a test, melyet kínnal szült édesanyja. Dolgoztak a serény, ügyes legények, sebes csigákkal. Halvány arca mostan egyszerre elpirult, sötétvörös lett, mint hogyha a fülébe holmi trágár viccet susogott volna fönn a hóhér, s ő szégyelné ezt és azt, ami történt.

Ének a fiatalokról

Ámulnak ők és fölnevetnek,
előre néznek, hátra néznek,
és visszafordulnak tünődve,
mert még nem értik az egészet.
Mostan lepődnek meg először,
magasba vont, sovár szemölddél,
föl-föltekintenek az égre,
ahol a hold tányérja zöldel
és a nap vöröslik a zeníten
és csillagok szelíden ülnek,
szemükben eleven görögtűz,
hétköznapon is örök ünnep.
Úgy járnak itt e gyatra földön,
melyen csupán por és kopás van,
úgy járnak itt e vén világon,
mint egy frissen-festett lakásban.
Nézd, hogy figyelnek, hogy rajongnak,
mikor eszed már unva fontol,
csodát remélnék egy levéltől,
egy hírtől és egy telefontól.
Mondd ezt velem: tudatlan árvák,
mondd: lelkük új és tiszta-hős még,
mondd ezt velem: szegény bolondok,
glória nékik és dicsőség.

Útirajzok

Róma

És mind elém jön, aki meghalt,
a rozoga kis templomajtón.
Hétszáz sovány fej integet be,
hétszáz szikár kis öregasszony.
Mind ükanyáim. Egykor ők is
jártak homályos templomokba,
szentelt vizet hánytak magukra,
keresztet csókoltak zokogva.
A szentmiséken sírdogáltak,
az oltárok elé omoltak,
s mostan fehér váz-ujjaikkal
meg-megfenyítenek a holtak.
Megrészegülök az örömtől,
kinyíl a menny és újra látok:
gyónószékek homályos öble,
meggyszínű, ibolya talárok,
térdtől kopott, süppedt kövek ti,
hosszú imák és örökélet,
fehér, piros, lila papocskák,
halvány mártírok, néma mécsek,
ó tömjénfüst, ó tiszta mámor,
aranykehely aranyborából,
ó régi rózsa, lágy aróma,
ó Róma, Róma, Róma, Róma.

Bologna

Rómából jöttem meg éjjel
Bolognába és kiszálltam.
Rekkenő-nehéz meleg volt
a szállóban. Túrhetetlen
vággy fogott el, hogy szaladjak,
kóboroljak, megfürödjek,
elmerüljek, elterüljek,

az idegen életekben.
Már futottam is a lépcsőn
a városba, boltivek közt,
Petronio templomához,
a titkos találkozóra.
Mindenünnen fény kiáltott,
fény sikoltott rám az úton,
mint egy emlék, mint a múltból,
fény kiáltott, hogy megálljak,
fény kiáltott, hogy maradjak.
Nem tudott az éj aludni.
Annyi fény volt, annyi ember,
annyi lány és annyi ifjú,
ismeretlen ismerősök.
Sápadt és komoly diákok,
sűrű-nagy latin hajakkal,
és az éj kávészagú volt,
jégszagú volt, mert a tündér,
apró boltocskákba sorra
forrt a kávé, bugyborékol,
s a pohárba tejszínűen
csorrant a darált jegekre
a kókuszdió nedűje.
Folyt az élet, mint a színház.
S én leültem itt közējük,
nem mint néző, mint a színész,
az arcomra rászorítva
útiálarcom keményen,
mintha mindig köztük élnék,
titkaik, emlékeik közt.
És mímeltem a beszédük.
Caffe nero, signorina!
Élet, élet, drága játék.
Agua fresca con ghiaccio!
Játék, játék, drága élet.
És beszélgettem: *Me dice?*
És legyintettem: *Niente!*
És sohajtottam magamban
régí szívemhez: *Gioventù!*
Giovinezza, giovinezza!
Dov' è, dov' è signorina?

Így dobáltam el, mi pénz volt
a zsebemben, az ezüstöt,
így dobáltam el, mi szó volt
a szájamban, a fejemben.
Hajnalgig csak üldögéltem,
elfeledtem, hol születtem,
eltemettem azt, ki voltam
s játszottam, hogy én is élek.

Stralsund

Egy vézna kisfiú arcomba bámul,
amint kinézek fülkém ablakából.
Az elvirágzott őszi kertben ül,
s tollászkodik unottan, egyedül.
Nyilván ez az ő lusta délutánja,
mikor a roppant ábrándot kívánja,
az életébe nem volt soha semmi,
mostan szeretne a helyembe lenni,
s úgy láthat engem itt, mint úri mennyben,
párnák között fehér útiköpenyben,
Jaj, kisfiam a vonatok rohannak,
fut az idő, lelkembe ne kutass,
lásd én gyerek szeretnék lenni, mint te,
nem fáradt, elsőosztályos utas.

Sassnitz és Trälleborg között

Bámuljuk a kristályos éjszakát,
tüdőnkre szívjuk a víz mély szagát.
A hold a felhők függönye mögé bújt,
és a zsinórpadlásról nesztelen,
mint láthatatlan fényforrás világít
a lüktető-türemelő tengeren.
Tallérokot dobál le, gyöngy kősöntyút,
ezüsttel hímezi a vízmezőt.
Az utasok a korlátokra dőlve
dicsérgetik az elmés rendezőt.

Malmö

Malmö.

Fölszáll egy úr, egy fiatal nő,
egy főkötős dadus, néhány
bőrönddel, meg egy kisleány.
Sigrid. Vízszőke, lenge hajjal.
Csöpp, kárminarcú, dundi angyal.

Vajszín köpeny borul reája.
Van néki egy nagy-nagy babája,
oly szösze, oly kéken tekintő,
mint ő.

Sigrid, aki
fegyelmezett kis északi,
mértéktartó, de víg,
s megvárja, míg
az ételét eléteszik,
akkor eszik,
aztán, hogy elviszik,
iszik
piros gyümölcslevet
s nevet,
fut és cikáz és száll vigan
az óriási termeskocsiban,
akár a villik,
de mindig úgy csak, ahogy illik,
evez, libeg, táncol, uszik,
majd álmos és elaluszik,
röpül az álmai egében,
mint egy regében,
és nézik a körül ülők,
a mosolygó, szerény szülők,
de a szemük titkon ragyog,
lehet-e boldogság nagyobb?
Lehet bizony. Stockholm felé
Sigrid fölébred és – hahó -
ki áll a pályaudvaron? -
a nagyapó, a nagyanyó,
két még nagyobb babát mutatnak,
és sírnak, ősz hajuk lobog.
Sigrid kacag és mind kacagnak.
Én is kacagok, hogy oly boldogok.

Skeppsborn

Itten lakom én, messze Dél fia.
Az asztalon két könyv hever előttem:
a telefonkönyv és a biblia.
Lassan barátja lettem a közönynek.
De a szobám már ismer, s a falak,
mihelyt belépek, halkán már köszönnek.

Stockholm

Dalol a gőzfűtés, lángok lobognak,
a porcukorban kis aranykanál van,
s valami titkos, gyermekkori emlék
bujkál a barna és langyos homályban.
Ott künn eső zuhog. Családi
és idegen nekem e régi kép.
Arany-ősz konttyal bólognak köröttem
a bóbitás, kedves svéd nénikék.
Az ingaóra lassan üt. Teázunk,
s amíg ropogtatom velük a kékszem,
az őszi ködből, mint egy nyári égbolt,
tekint reám sok nyájas-enyhe kék szem.
Hallgatnak ők is, én is hallgatok,
de csöndjeink nem érnek össze végül,
mivelhogy én magyarul hallgatok,
s ők svédül.

Öreg fa a Hyde parkban

Aggastyán bölcs, csak áll majd ezer éve,
mint egy fakír, lélegzetet se véve.
Nem is mozdul már rajta a levél,
nem is beszél a többi fákhöz itt.
Él.
Gondolkozik.

Halottak

Volt emberek.
Ha nincsenek is, vannak még. Csodák.
Nem téve semmit, nem akarva semmit,
hatnak tovább.
Futók között titokzatos megállók.
A mély sötét vizekbe néma, lassú
hálók.
Képek,
már megmeredtek és örökre
szépek.
Nem-élők,
mindent felejtő, mindent porba ejtő
henyélők,
kiknek kezéből a haraszt alatt
lassan kihullt a dús tapasztalat.
Nem tudja itt Newton az egyszeregyet,
fejére tompa éjszaka borul,
Kleopatra a csókokat feledte,
és Shakespeare elfelejtett angolul.
Nem ismeri meg itt anya a lányát,
sem a tudós ezer bogos talányát.
Ábrándok ők, kiket valóra bűvöl
az áhitat, az ima és a csók.
Idézetek egy régi-régi műből,
kilobbant sejtcsomók.

Ébredés

Reggel, ha ébredsz, s harsonáz feletted
ez a mindennapos föltámadás,
már megtudod, nem él sok-sok szeretted,
ki éjjel élt, s szivedbe bánat ás,
de mert álmodba mindezt elfeledted,
oly frissen-új ködös a számadás,
hogy percekig nem fáj, mit régi heg fed,
s nézed magad, minthogyha volna más,
üres közönnyel. Még kacagni is mersz,
min sirni szoktál, majd mindent megismersz,
hogy ez tiéd, eldobni nem lehet,
és – mit tehetsz? – mint szennyes únt ruhádat,
magadra öltöd csöndesen a bánat
bilincseit, s viszed a végzetet.

Otthon

Régen

kószáltam én a földön-égen,
köd volt előttem, köd megettem,
fricskával és füttyel fizettem
a szélnek, s az utcát tapostam.

Mostan

nehéz a lelkem, mint a mázsa.
Jaj, ez az élet áldomása,
nincs semmi már, mi lángra gyújtson.
Nézd, itt a portám, itt a kulcsom,
itt asztalom és itt az ágyam.

Vágyam,

a szajha, összevissza-páرزott,
vemhet vetett ki és bogáرزott,
és rémet-szörnyet kölykezett.

Ezek

a fattyaim mind énbelőlem,
pocsolnak a vérben, velőben,
övék vagyok, enyémeek ők,
a vérem isszák, vért, velőt
gyilkos szeszéllyel.

Éjjel

a zongora, mint barna medve,
fogat vicsorgat fenekedve,
mint krokodil lapul a díván,
párduc a karszék, enni kíván,
kihív a harcra, beleránt,
a szekrény lomha elefánt,
s a kályha az arcomba horkol.

Olykor

állok közöttük én, komoly-bús
és tiszta szívű, régi koldus,
nemzője e garázda népnek,
és reszketek, hogy összetépnek.

A mi házunk

Az ablakunk egy más világra nyílik,
nincs benne nappal és nincs benne éj.
Ajtót nyitunk, s egyszerre ott az örvény,
lábunk alatt tízölnyi meredély.

Egyik szobából a másikba bolygunk,
hallunk beszédet, hallunk egy sikolyt,
hallunk kacajt is és meredten állunk -
dobog a szívünk – nem tudjuk, mi volt.
A nevetésnek rég nem örülünk már,
és a síráson sírnunk nem szabad.

Olykor, mikor nagyon fáj, félrenézünk,
szájunkon higgadt, betanult szavak.
Nálunk a tükrök mind-mind kancsalítnak,
fonákra fordult mindegyik kilincs.

Elment az élet innen – mit keressük? -
nincs, ami van és van az, ami nincs.

Más szenved attól, ami tépi-szúrja
s megfogja, ami ledöfi, a kést.

Nekünk a sorsunk ködből, gondolatból
szótt bírhatatlan, barbár szenvedést.

Ritkán beszélünk róla, úgy utáljuk
megvastagult vartól dagadt sebünk.

Ki tudja, hogy milyen ház a mi házunk,
ki tartja számon, hogy mit szenvedünk?

Kétségbeesés

Várom, hogy asztalunkat megterítsék
s leszedjék.

Várom, hogy érkezék s elmenjen innen
a vendég.

Egy tárgyat figyelek, egy furcsa, nem-várt
ajtónyitást, egy gombot, vagy egy szempárt.

Ezer darabra törtelek, te tág,
elbírhatatlanul-zavart világ.

Jobb is nekem nem nézni az egészbe,
beléfogózni egy-egy csonka részbe,
és állni ottan,
jéggé fagyottan.

Mert idegen és őrült az egész,
de nyájas és rokon velem a rész.

A vad kovács

A vad kovács, a szenvedés,
sötét pörölyvel döngöl engem,
szikrázva visszanézek, és
kormos dalát óvéle zengem,
Beh jó nekem, hogy nem kell élni,
csak az üllőre ráalélni,
engedni szépen, mit se tenni,
csak fájni így és várni, lenni.
Verj, vad kovács, világfutóvá,
érezstelenné és meredtté,
tökéletessé és tudóvá,
kemény, fájdalmas műremekké.

Februári óda

Jaj, mily gödörbe buktat e február,
mily mély homályba? Csillagaim hunyó
világa hamvad. Földre ver le
szörnyü betegség.

Sorsom, mely eddig tétova ködbe bújt
egyszerre itt van, szőnyeges és meleg
szobámba sétál, mint a farkas,
rám viczorogva.

Ijedve futnék, ámde hová lehet?
Nincsen menekvés, zörgetek esztelen,
kemény kilincsen és vasajtón
koppan a szándék.

Csupán te állsz itt, kedvesem, árny gyanánt,
távolba mosva, sápatag és merőn,
már mint az özvegy, kit halott férj
hűtlenül elhagy.

Még sincs üres szó ajkadon, és hazug
vigaszt se súgsz te. Mint a csodálatos
józan való vagy, és a hűség
s mint a halál nagy.

Ei is felejtem a szanatórium
pálmáit és a téli-sötét delet,
s a mélyből a fényes magasba
fölkibállok.

Jó volt tevéled járni a sárgolyó
öröm-vidékét, a keserű mezőt,
ó boldogságom édesanyja,
társam a rosszban.

Én nem szerettem önmagamat soha.
De te szeretted. Egyszerű és igaz
jóságod oly gyors, lángoló volt,
hogyan utolértél.

Ha fúj a szél, még át se cikázhatott
a gondolat, hogy "meghülök", amikor
önzése is előzve: "meghúlsz",
már te kimondtad.

Lásd, így dicsérlek szakszerű, tárgyias,
pontos szavakkal, úgy, ahogy illet ez,
mert köznapi voltál te mindég,
mint a verőfény.

Kések között, a végzet a vállamon,
téged dalolok, még nyomorékul is,
száj nélkül is, szájamba sebbel,
emberi nagyság.

Száz sor a testi szenvedésről

Együgyű dal
az én dalom,
ő fújja ezt:
a fájdalom.
Azt fújja: jaj,
azt súgja: fáj,
a fej, a fog,
a szív, a száj.
Metsz, mint a kés,
szúr, mint a tű,
oly iszonyú,
oly egyszerű.
Csöpp cérnahang,
nyápic zene,
de mintha ég-
föld zengene.
Sír, mint a víz
rí, mint a tűz,
trilláz, sziszeg
és csengetyűz.
Azt hirdeti,
hogy ő is él,
és kornyikál,
és gőgicsél.
Nő és dagad,
ha csenevész,
s apad, tűnik,
sosem enyész.
Most gőztülök,
éppúgy sívít,
most csak csipog,
mint csitri síp.
Nem hagyja el,
bármit teszel,
vág, kalapál,
fúr, vés, reszel.

Bömböl, huhog,
dörög, recseg,
folyton beszél,
locsog, fecseg.
Alig virrad,
már belekezd,
és hajnalig
nem unja ezt.
Nem unja el,
én sem unom,
megyek sötét,
nem-járt uton.
Ki ő, mi ő,
nem ismerem,
szólítani
nem is merem.
Nem feketem,
nem alhatom.
Mást mit tegyek?
Hát hallgatom.
Az életem
lejtős felén
így mulatunk
mi, ő meg én.
Állok vele,
hanyatt esem,
forogat tovább
vad-rémesen.
Meggyűlölöm,
elátkozom,
lassan, szépen
barátkozom.
Nem tördelem
a két kezem,
hogy mit jelent,
nem kérdezem.
Nem kérdezem,
mi végre kell,
csak figyelem,
csak érdekel.

Nótája csúf,
de nem sekély,
bár bamba is,
a mélye mély.
A mélye mély,
mert mélybe vet,
készítgeti
a végemet.
Ép testemet
vetkőzteti,
hiába van,
nem kell neki.
Rohan, cikáz
az idegen,
bőszén betör,
s nem idegen.
Már várom is,
mihelyt kiállt,
ő benne most
lelkem kiált.
Halál-hívó
vérem gagyog,
nem ő a rossz,
én, én vagyok.

Fejtörő felnőtteknek

Tudod-e, ez mi?
Jó torna eszednek:
asztalt terítenek,
asztalt leszednek.
Haladnak az utcán,
feküsznek az ágyon,
mint pille cikázik
fejükben az álom.
Karjuk követ, ércet
izzadva vonszol,
sürgöny fut az éjben,
vad telefon szól.
És csönget az ajtón
az orvos, a lázas
szerelmes, a postás,
a koldus, a gázás.
Fejjel nekimennek
a hetyke tavasznak,
harcolnak azértis,
ordítva szavaznak.
Bölcsőt tologatnak,
megcsendül egy ének,
már vége a dalnak,
bámulnak a vének.
Csókok ligetében
örvény köde nyildos,
és ölnek, ölelnek,
te drága, te gyilkos.
Nem látni a végét
a hosszú menetnek.
Kacagnak-e ottan,
vagy talán temetnek?
Egy kis vidámság,
sok-sok sohajtás.
Sejted-e már mi,
pedzed-e, pajtás?

Nincs nála nagyobb jó,
mert ez a kincs.
Úgy hívják: élet.
Értelme nincs.

Szellemidézés a New York- kávéházban

A kávé gőze illan át forogva
a téli reggel füstjén szerteszt,
s ott, hol zabáltunk hajdan éhgyomorra
dicsőséget, dohányt és feketét,
nők, villanyok között, tombolva nyersen,
a lehetlent érzem én magát,
szeszélyt, kalandot, sok-sok régi versem
és ifjúságom vad aether-szagát.
Lásd, most jöhetnél, Osvát. A halál tán
el is bocsát, jelenj meg e találgán,
ragyogj föl a barok oszlop megett,
hadd lássam egyszer még, örökre sértett
gyászomba, rég eltűnt, fényes kísértet,
vezérkedő, roppant szemüveged.

Könyörgés az ittmaradókhöz

Ha meghalok majd, mélyre ássatok
gyarló valómban meg ne lássatok,
ködként inogjon eltűnt társatok,
s nekem, szegénynek, megbocsássatok.
Ne nézzétek karomat-térdemet,
csak szándokom és ne az érdemet,
mi vérzik és fáj most mellem megett,
azon lehet akkor megmérnetek.
Önváddal és mérgekkel olykoron
vertem magam füstös-boros toron,
mindig a kín volt ólmos ostorom,
mindig magány a mély monostorom.
Vétkeztem itt s vétkeztek ellenem,
bár senki úgy, mint lázadt szellemem,
az sarkantyúzott szünös-szüntelen,
s ezért vagyok én bűnös-büntelen.
De a komor szemet el nem birom,
örök gyehenna lesz attól sirom,
nézd, fél a lelkem, mint hulló szírom,
legyen az irgalom az én biróm.
Azzal, mi biztos és szilárd-igaz,
holtomban új halálba taszítasz,
aki halandó, folyvást botlik az,
számomra csak a kétes a vigasz.
A kancsal emlék szépítsen tovább,
mint hold, mely a felhőkön oson át,
s széthordva megbocsátó mosolyát,
ezüstté büvöl minden pocsolyát.

Már megtanultam

Már megtanultam nem beszélni,
egy ágyba hálni a közönnyel,
dermedten, élet nélkül élni,
nevetni két szemembe könnyel.
Tudok köszönni ostobáknak,
bókolni is, őrjöngve dúltan,
hajrázni, ha fejemre hágnak.
Az életet én megtanultam.
Csak oly unott ne volna minden,
a jó, a rossz, amit a sors hoz.
Ennen-sebem is úgy tekintem,
akár egy esetét az orvos.
Mindazt, mi fáj és van, megértem.
Nekem jutalmat hát ki adhat?
Nem zöld kölyök vagyok. Megértem:
Halál, fogadj el a fiadnak.

Halotti beszéd

Látjátok feleim, egyszerre meghalt és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt. Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló, csak szív, a mi szivünkhöz közel álló. De nincs már. Akár a föld. Jaj, összedőlt a kincstár. Okuljatok mindannyian e példán. Ilyen az ember. Egyedüli példány. Nem élt belőle több és most sem él, s mint fán se nő egyforma két levél, a nagy időn se lesz hozzá hasonló. Nézzétek e főt, ez összeomló, kedves szemet. Nézzétek, itt e kéz, mely a kimondhatatlan ködbe vész kővé meredve, mint egy ereklye, s rá ékírással van karcolva ritka, egyetlen életének ősi titka. Akárki is volt ő, de fény, de hő volt. Mindenki tudta és hirdette: ő volt. Ahogy szerette ezt vagy azt az ételt, s szólt, ajka melyet mostan lepecsételt a csönd, s ahogy zengett fülünkbe hangja, mint vízbe süllyedt templomok harangja a mélybe lenn, s ahogy azt mondta nemrég: "Édes fiacskám, egy kis sajtot ennék", vagy bort ivott és boldogan meredt a kezében égő, olcsó cigaretta füstjére, és futott, telefonált, és szőtte álmát, mint színes fonált: a homlokán feltündökölt a jegy, hogy milliók közt az egyetlenegy. Keresheted őt, nem leled, hiába, se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,

a múltba sem és a gazdag jövőben
akárki megszülethet már, csak ő nem.
Többé soha
nem gyúl ki halvány-furcsa mosolya.
Szegény a forgandó tündér szerencse,
hogy e csodát újjól megteremtse.
Édes barátaim, olyan ez éppen,
mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak őrája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla: "Hol volt...",
majd rázuhant a mázsás, szörnyü mennybolt,
s mi ezt meséljük róla sírva: "Nem volt... "
Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a világon egyszer.

Hajnali részegség

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Múlt éjszaka – háromkor – abbahagytam
a munkát.

Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.

Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva, s mérges altatókkal.

Az, amit írtam, lázasan meredt rám.

Izgatta szívem negyven cigarettám.

Meg más egyéb is. A fekete. Minden.

Hát fölkelek, nem bánom az egészet,

sétálgatok szobámba, le-föl, ingben,

köröttem a családi fészek,

a szájakon lágy, álombeli mézek,

s amint botorkálok itt, mint a részeg,

az ablakon kinézek.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?

Te ismered a házam,

s ha emlékezni tudsz a

hálószobámra, azt is tudhatod,

milyen szegényes, elhagyott

ilyenkor innen a Logodi-utca,

ahol lakom.

Tárt otthonokba látsz az ablakon.

Az emberek feldöntve és vakon,

vízszintesen feküsznek,

s megforduló szemük kacsintva néz szét

ködébe csalfán csillogó eszüknek,

mert a mindennapos agyvérsegyenység

borult reájuk.

Mellettük a cipőjük, a ruhájuk,

s ők a szobába zárva, mint dobozba,

melyet ébren szépítnek álmodozva,

de – mondhatom – ha így reá meredhetsz,

minden lakás olyan, akár a ketrec.
Egy keltőóra átketyeg a csöndből,
sántítva baktat, nyomban felcsörömpöl,
és az alvóra szól a
harsány riasztó: "ébredj a valóra".
A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd százév után,
ha összeomlik, gyom virít alóla,
s nem sejti senki róla,
hogymint volt-e vagy állat óla.
De fenn, barátom, ott fenn a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanában rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélező lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.
Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajolt az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.
Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogymint már pirkadt is keleten, s a szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglibegtek, és távolba roppant
fénycsóva lobbant,
egy mennyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyúlt,
valami rebbent,
oszolni kezdett a vendégsereg fent,
a hajnali homály mély
árnyékai közé lengett a báléj,

künn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn bucsúzott,
előkelő úr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása,
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak,
s a kapusok kocsikért kiabálnak.
Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfoly,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő,
és rajt egy ékkő
behintve fénnel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejékét
hajába tűzi,
és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben,
s tovább robot kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejutnak,
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk fölshiporkáz.
Szájtátva álltam,
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van,
és most világolt föl értelme ennek
a régi nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a végtelennek.
Virradatig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,

miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj,
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?
Ötven,
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben -
halottjaim is itt-ott egyre többen -
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam, s mindezt megköszöntem.
Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinned,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van,
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

Ének a semmiről

Amit ma tartok, azt elejtem,
amit ma tudtam, elfelejtem,
az arcomat kezembe rejtem,
s elnyúlok az üres sötétben,
a mélyen-áramló delejben.
Annál mi van, a semmi ősebb,
még énnekem is ismerősebb,
rossz sem lehet, mivel erősebb
és tartósabb is, mint az élet,
mely vérrel ázott és merő seb.
Szokatlan-új itt ez a köntös,
pár évre szóló, szűk, de göncös,
rossz gúnya, melyet a könny öntöz,
beh otthonos lesz majd a régi,
a végtelen, a bő, közömbös.
Én is öröktől ebbe voltam,
a semmiségre ráomoltam,
míg nem javultam és romoltam,
tanulni sem kell, tudjuk ezt rég:
eltűnni és feküdni holtan.
Ha félsz, a másvilágba írd át,
verd a halottak néma sírját,
tudd meg konok nyugalmuk ídját,
de nem felelnek, úgy felelnek,
bírnak mi is, ha ők kibírják.
Pajtás, dalold hát, mondd utánam:
Mi volt a mi bajunk korábban,
hogy nem jártunk a föld porában?
Mi fáj szivednek és szivemnek
Caesar, Napoleon korában?